

Politika

Valsts oficiālais nosaukums ir Šveices Konfederācija, latīniski *Confoederatio Helvetica*. Šveice ir federatīva parlamentāra republika. Tās konstitūcija pieņemta 1848. gadā. Izpildvara pieder valdībai – Federālajai padomei. Likumdošanas vara pieder divpalātu parlamentam – Federālajai asamblejai. Tiesu vara ir neatkarīga no likumdevēju varas un izpildvaras.

Izpildvara

Augstākā izpildvara pieder valdībai – Federālajai padomei. Tajā ir 7 pārstāvji, kurus ievēl Federālā asambleja uz 4 gadiem. Katrs pārstāvis vada federālo departamentu, kas pēc funkcijām ir līdzvērtīgs ministrijai. Ir šādi federālie departamenti:

- Federālais Ārlietu departaments (<http://www.eda.admin.ch/eda/en/home.html>)
- Federālais Iekšlietu departaments (<http://www.edi.admin.ch/index.html?lang=en>)
- Federālais Tieslietu un policijas departaments (<http://www.ejpd.admin.ch/ejpd/en/home.html>)
- Federālais Aizsardzības, civilās aizsardzības un sporta departaments (<http://www.vbs.admin.ch/internet/vbs/en/home.html>)
- Federālais Finanšu departaments (<http://www.efd.admin.ch/index.html?lang=en>)
- Federālais Ekonomisko lietu departaments (<http://www.evd.admin.ch/index.html?lang=en>)
- Federālais Vides, transporta, enerģētikas un sakaru departaments (<http://www.uvek.admin.ch/index.html?lang=en>)

Par Šveices Konfederācijas prezidentu ievēl vienu pārstāvi no Federālās padomes, kas kļūst par „*primus inter pares*” („pirmais starp līdzīgajiem”). Prezidents vada Federālās padomes kopsapulci un pārstāv valsti starptautiski.

Likumdošanas vara

Šveices parlaments ir Federālā asambleja, kas sastāv no 2 palātām – Nacionālās padomes un Kantonu padomes. Parlaments ir galvenais likumdevējs, kas ievēl Federālās padomes sastāvu, prezidentu un viceprezidentu, federālos tiesnešus, kancleru un armijas virspavēlnieku (krīzes vai kara gadījumā), kā arī izskata lūgumus pēc apzēlošanas. Federālās Asamblejas lēmumus ir jāapstiprina abām palātām.

Nacionālajā padomē ir 200 deputāti, kurus ievēl reizi 4 gados atklātās vēlēšanās pēc proporcionālās vēlēšanas sistēmas. Katrs kantons ir vēlēšanas apgabals, no kura tiek ievēlēts vismaz 1 deputāts proporcionāli iedzīvotāju skaitam.

Kantonu padomes sastāvā ir 46 pārstāvji, pa diviem no katra kantona un pa vienam pārstāvim no Obvaldenas, Nidvaldenas, Bāzeles pilsētas un tās apkārtnes, Apenceles Auserrodenes un Apenceles Innerrodenes.

Visus likumdošanas aktus, kurus pieņem parlaments, var pieņemt vai noraidīt referendumā. Lai varētu notikt referendums par kādu likumdošanas aktu, 100 dienu laikā pēc likuma pieņemšanas ir jāsavāc 50 tūkst. parakstu.

Tiesu vara

Šveices tiesu sistēmu veido Šveices Augstākā tiesa un kantonu pirmās un otrās instances tiesas. Augstākā tiesa izskata konstitucionālo tiesību pārkāpumus federālo un kantonu normatīvajos aktos.

Atšķirībā no citām valstīm Šveices Augstākā tiesa nav konstitucionālā tiesa, jo valsts konstitūcija paredz, ka federālie likumdošanas akti un pilsoņu tiesības ir noteicošie Augstākai tiesai un citām tiesību instancēm. Tādēļ Šveices Augstākā tiesa Federālās asamblejas likumdošanas aktus pieņem par *de facto* atbilstošiem konstitūcijai un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai.

Administratīvais iedalījums

Šveice administratīvi iedalās 26 kantonos. Katram kantonam ir sava konstitūcija, parlaments un tiesu sistēma. Kantons sastāv no noteikta skaita apgabaliem, kuri iedalās pašvaldībās – komūnās. Šveicē ir 2551 komūna. Komūnai, kurā ir vairāk kā 10 tūkst. iedzīvotāju, tiek piešķirts pilsētas statuss. Lielākās komūnas ir Cīrihe, Ženēva, Bāzele, Berne un Lozanna.

Šveices teritorijā atrodas arī 2 anklāvi – Vācijas eksklāvs - Busingena (*Büsingen am Hochrhein*) un Itālijas anklāvs - *Campione d'Italia*.